

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЕКТУВАННЯ ЦЕНТРІВ КУЛЬТУРИ ТА ДОЗВІЛЛЯ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто та проаналізовано об'ємно-планувальні рішення центрів культури та дозвілля, особливості їх розташування та проектування.

Ключові слова:

Центр культури та дозвілля, об'ємно-планувальні рішення, проектування, приміщення, споруда.

Abstract

Considers and analyzes the volume and planning decisions of cultural and leisure centers, features of their location and design are considered and analyzed.

Keywords: Center of culture and leisure, volumetric and planning decisions, design, premises, construction.

Вступ

Центр дозвілля – це багатофункціональний будинок, призначений для проведення дозвілля всіх соціальних груп населення з наданням їм різноманітних можливостей активної творчої участі без спеціальної підготовки і відбору, а також театральнo-концертної діяльності в спеціально обладнаних залах із комплексом приміщень обслуговування [1].

В зв'язку із зростанням щільності забудови та соціально-економічного розвитку міст, зокрема міста Вінниці, виникає необхідність у забезпеченні закладами дозвілля та культури.

Мета роботи: охарактеризувати сучасні об'ємно-планувальні рішення центрів культури та дозвілля, розташування даних будівель та особливості їх проектування; аналіз актуальності розміщення закладів культури в місті Вінниці.

Основна частина

Детальна класифікація складу та розрахункової кількості відвідувачів функціональних груп приміщень закладів дозвілля встановлені в ДБН В.2.2-16-2005 «Будинки і споруди. Культурно-видовищні та дозвіллеві заклади». Загальна класифікація центрів культури та дозвілля зображена на рисунку 1 [1].

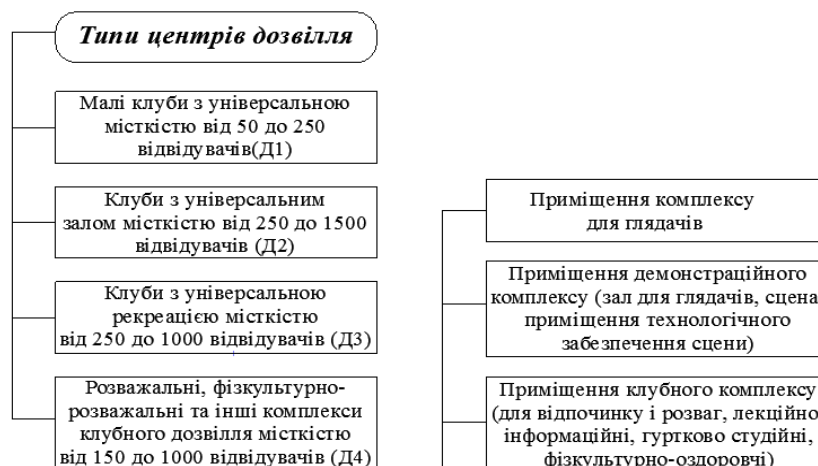

Рисунок 1. Класифікація центрів культури та дозвілля

Комплекс для глядачів є необхідним планувальним елементом центру культури та дозвілля. Приміщення цієї групи призначені для проведення зборів, концертних програм, кінопоказів, театральних вистав тощо. Форму глядацьких залів доцільно проектувати згідно вимог комфортної видимості та із урахуванням композиційного вирішення будівлі [2]. Обов'язковим є передбачення місць для інвалідів у кріслах-колясках у кількості не менше 3% від загальної кількості. Типові варіанти проектування приміщення для глядачів наведені на рисунку 2 [3].

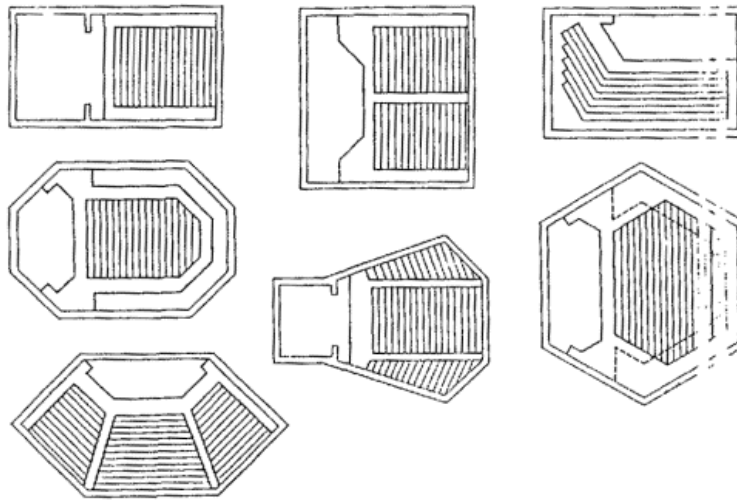

Рисунок 2. Варіанти вирішення форми глядацьких залів

З рисунку 2 випливає, що форму глядацьких залів доцільно обирати з огляду на вимоги комфортної видимості.

Орієнтовні розміри та пропускна спроможність приміщень клубного комплексу встановлені в нормативних документах.

На рисунку 3 розглянуто можливі схеми планування приміщень для занять [3].

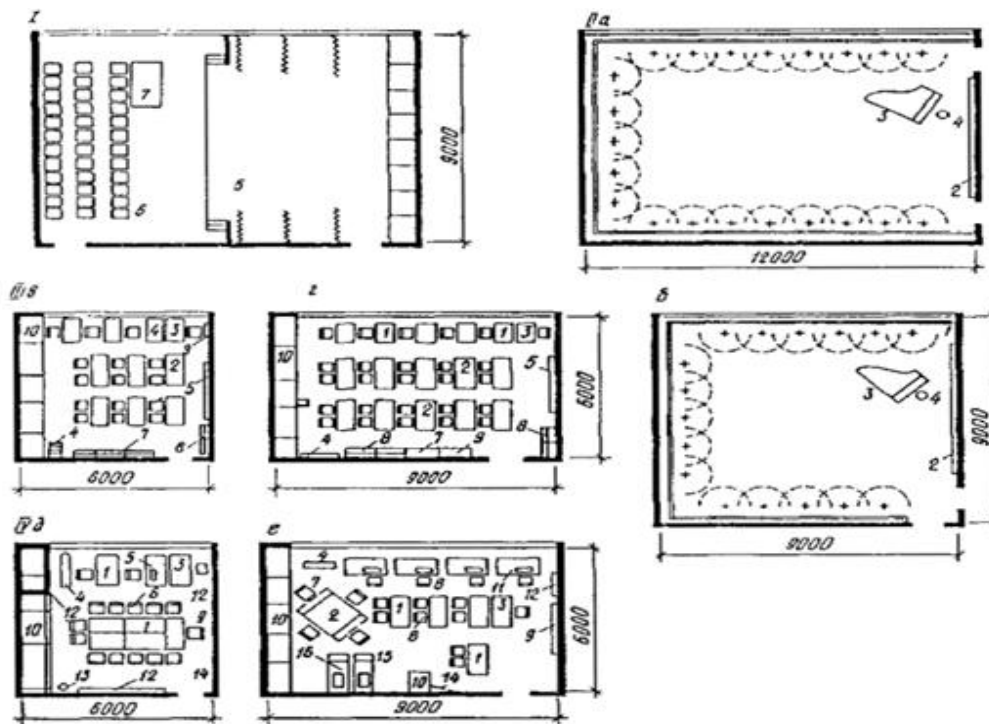

Рисунок 3. Приміщення клубного комплексу

I – зала для репетицій зі сценою; II – приміщення танцювальних колективів; III – лекційний кабінет; IV – кабінет для гуртково-студійних занять.

Визначення складу приміщень клубного комплексу варто проводити з урахуванням розвитку народних ремесел і інших видів занять, традиційних для населеного пункту, в якому проектується даний комплекс [4].

Приміщення для фізкультурно-оздоровчих занять в складі центру дозвілля можуть бути представлені як невеликими приміщеннями для тренажерів, так і залами 9×9, 12×9, 12×12, 24×12 метрів. Такі приміщення є багатофункціональними з різними варіантами використання [5]. Типовий варіант розміщення обладнання в залі, призначеному для загальних занять фізичною підготовкою, зображений на рисунку 4 [3].

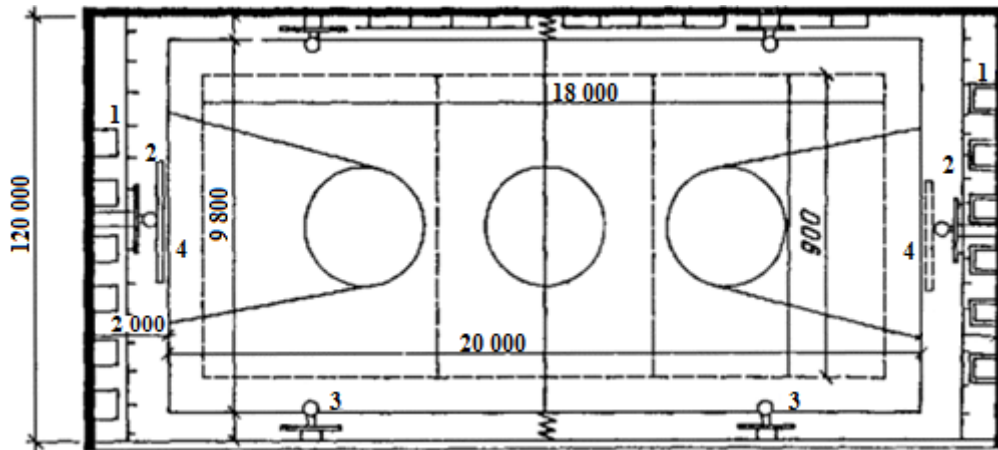

Рисунок 4. Варіант розташування обладнання в залі фізичної підготовки

1 – тренажери; 2 – ворота для мініфутболу; 3 – тренувальний баскетбольний щит; 4 – основний баскетбольний щит.

За усередненими нормами України, нормативна величина клубних установ та центрів дозвілля в міських поселеннях складає не менше 35 – 190 місць на тисячу чол. населення [2]. При цьому не існує встановлених розмірів земельних ділянок, вони приймаються за завданням на проектування.

Земельні ділянки центрів дозвілля поділяються зони, наведені на рисунку 5 [3]:

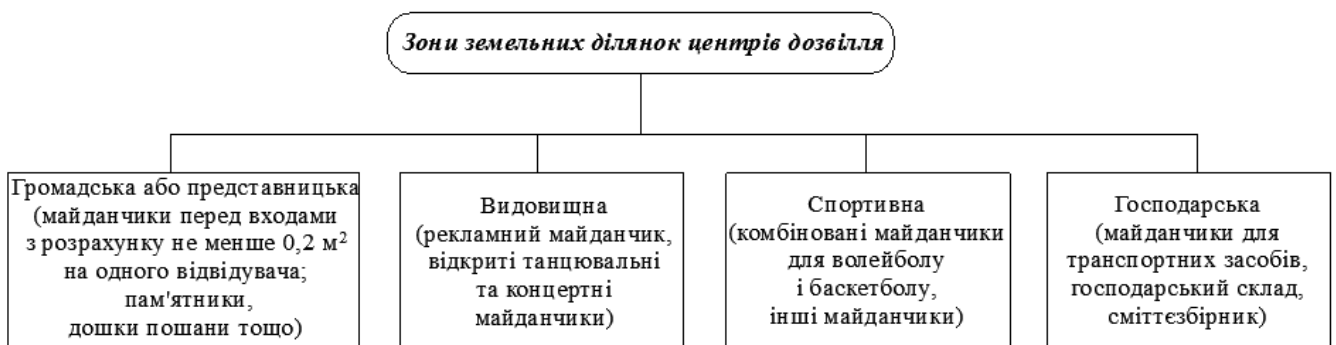

Рисунок 5. Зони земельних ділянок центрів дозвілля

Стоянки індивідуальних транспортних засобів відвідувачів варто передбачати не далі, ніж 400 м від входів в будівлю клубу із розрахунку 2-5 автомобілів на 100 відвідувачів [7].

Особливу увагу при виборі ділянки на проектування слід звертати на те, що клубні установи та центри дозвілля відіграють велику художню роль в сучасній архітектурі міста, тому вони мають доповнювати загальну композицію забудови [6].

Однією з найважливіших вимог при проектуванні будинків культури є економічна доцільність. Усі технічні рішення, відображені у проектах і безпосередньо реалізовані у конструктивних елементах будівлі, її інженерному обладнанні, благоустрої та архітектурно-художньому оздобленні, мають виконуватись при мінімальній коштовності та трудомісткості. При цьому враховується необхідний запас механічної міцності, ступені довговічності та вогнестійкості будівлі [7].

З огляду на рівень технічної складності проектування будинки клубів, палаци культури та центри дозвілля належать до третьої категорії складності – «Архітектурно і технічно складні» [7].

У зв'язку із інтенсивним зростанням щільності забудови у місті Вінниці загострюється проблема дефіциту забезпечення населення закладами культури. Постає необхідність будівництва центрів дозвілля на території нових мікрорайонів: Академічний, Поділля, Набережний квартал, Веселка.

Висновки

Встановлено типи центрів культури та дозвілля, їх типові об'ємно-планувальні рішення. Охарактеризовано основні вимоги щодо проектування. Досліджено доцільність розміщення даних закладів у м.Вінниці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Будинки і споруди. Культурно-видовищні та дозвіллеві заклади: ДБН В.2.2-16-2005 – [Чинний від 2006-04-01]. – К. : Держбуд України 2006. – 1, 2, 16, 46 с.
2. Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень: ДБН 360-92**– [Чинний від 2014-01- 01]. – К. : Мінрегіонбуд України 2009. – 6, 11-17, 51 с.
3. Общественные здания и сооружения. Проектирование клубов: СНиП 31-06-2009 – [Действующий от 2009-09-01]. – М. : Минрегион РФ 2009. – 16, 22-37, 56 с.
4. Архітектура будівель і споруд. (спец курс, курсове проектування, А149 основи світлофізики): навчальний посібник / [В.В. Смоляк, В.П. Очеретний, В.П. Ковальський та ін.] – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 74, 84 с.
5. Ковальський В. П. Сучасні тенденції у зведенні монолітних і цегляних житлових будинків [Текст] / В. П. Ковальський, А. В. Бондар, Г. І. Лисій / Сучасні технології, матеріали і конструкції в будівництві.– 2015. – № 1. – 106-110.
6. В. П. Ковальський, А. І. Куртак / Матеріали XLVI науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 22-24 березня 2017 р. - Електрон. текст. дані. – 2017. – Режим доступу : <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fbtegp/all-fbtegp-2017/paper/view/2406>.
7. Основи архітектури і архітектурних конструкцій: навчальний посібник / [О.В. Васильченко] – Харків: УЦЗУ, 2007. – 67, 112 с.

Белинь Тетяна Іванівна, студентка групи БМ-146, Факультет будівництва, теплоенергетики та газопостачання, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, email: tbelin715@gmail.com.

Ковальський Віктор Павлович – кандедат технічних наук, доцент кафедри БМГА ВНТУ. Член кореспондент Академії будівництва України, email: kovalskiy.vk.vntu.edu@gmail.com .

Belin Tatyana Ivanivna, student, Faculty for Civil Engineering, Thermal Power Engineering and Gas Supply, Vinnytsya national technical university, Vinnytsya city, email: tbelin715@gmail.com.

Kovalsky Viktor Pavlovich - Candidate of Technical Sciences, Associate Professor, Department of Urbanism and Architecture VNTU (Vinnitsa National Technical University). Corresponding Member of the Academy of Ukraine, email: kovalskiy.vk.vntu.edu@gmail.com .